

Neffrectomi laparoscopig syml gan ddefnyddio rhoddwr byw

**Deall arweiniad NICE –
gwybodaeth i bobl sy'n ystyried y
weithdrefn, a'r cyhoedd**

**Neffrectomi laparoscopig syml gan ddefnyddio rhoddwr byw
Deall arweiniad NICE – gwybodaeth i bobl sy'n ystyried y
weithdrefn, a'r cyhoedd**

Dyddiad cyhoeddi: Mai 2004

I archebu copïau

Gellir archebu copïau o'r llyfryn hwn o Linell Ymateb y GIG; ffoniwch 0870 1555 455 a dyfynnwch rif cyfeirnod N0570. Mae copi Saesneg yn unig ar gael hefyd, rhif cyfeirnod N0569. Mae arweiniad ymyriadau NICE y seiliwyd y wybodaeth hon arno ar gael o wefan NICE (www.nice.org.uk). Gellir cael copïau hefyd o Linell Ymateb y GIG, rhif cyfeirnod N0568.

Y Sefydliad Cenedlaethol dros Ragoriaeth Glinigol

MidCity Place
71 High Holborn
London
WC1V 6NA

Gwefan: www.nice.org.uk

ISBN: 1-84257-634-8

Cyhoeddwyd gan y Sefydliad Cenedlaethol dros Ragoriaeth Glinigol
Mai 2004

Cysodwyd gan Icon Design, Eton
Argreffir yn ôl y Galw

©Y Sefydliad Cenedlaethol dros Ragoriaeth Glinigol, Mai 2004. Cedwir pob hawl. Gellir atgynhyrchu'r deunydd hwn am ddim at ddibenion addysgol ac at ddibenion nad ydynt yn gysylltiedig ag elw o fewn y GIG. Ni chaniateir ei atgynhyrchu gan neu ar gyfer sefydliadau masnachol heb ganiatâd ysgrifenedig uniongyrchol y Sefydliad Cenedlaethol dros Ragoriaeth Glinigol.

Cynnwys

Ynglŷn â'r wybodaeth hon	4
Ynglŷn â neffrectomi laparoscopig syml gan ddefnyddio rhoddwr byw	5
Beth y mae NICE wedi'i benderfynu?	9
Beth y mae'r penderfyniad yn ei olygu i chi	9
Gwybodaeth bellach	10

Ynglŷn â'r wybodaeth hon

Mae'r wybodaeth hon yn disgrifio'r arweiniad y mae'r Sefydliad Cenedlaethol dros Ragoriaeth Glinigol (NICE) wedi ei ddsbarthu i'r GIG ar weithdrefn a elwir yn neffrectomi laparoscopig syml gan ddefnyddio rhoddwr byw. Nid yw'n ddisgrifiad cyflawn o'r hyn y mae'r weithdrefn yn ei olygu – dylai'r tîm gofal iechyd ei disgrifio yn fanwl.

Mae NICE wedi edrych ar p'un a yw neffrectomi laparoscopig syml gan ddefnyddio rhoddwr byw yn ddigon diogel ac yn gweithio'n ddigon da i'w ddefnyddio'n rheolaidd pan fydd person yn rhoi aren.

Er mwyn llunio'r arweiniad hwn, mae NICE wedi:

- edrych ar ganlyniadau astudiaethau ar ddiogelwch neffrectomi laparoscopig syml gan ddefnyddio rhoddwr byw ac o ba mor dda y mae'n gweithio
- gofyn am farn arbenigwyr
- gofyn am farn sefydliadau sy'n cynrychioli gweithwyr gofal iechyd proffesiynol a'r bobl yr effeithir arnynt gan yr arweiniad hwn.

Mae'r arweiniad hwn yn rhan o'r gwaith y mae NICE yn ei wneud ar 'ymyriadau' (gweler 'Gwybodaeth bellach' ar dudalen 10).

Ynglŷn â neffrectomi laparoscopig syml gan ddefnyddio rhoddwr byw

Pan ddefnyddir aren wrth drawsblannu arenau, mae'n fwy tebygol y bydd y trawsblaniad yn llwyddiannus os bydd yr aren wedi dod gan berson byw (a elwir yn rhoddwr aren), na phe byddai wedi dod gan berson sydd wedi marw.

Mae'r llawdriniaeth safonol ar gyfer tynnu'r aren yn golygu gwneud agoriad ger yr aren. Yna, bydd y llawfeddyg yn gweithio drwy'r agoriad hwn i dynnu'r aren. Ar ddiwedd y llawdriniaeth, defnyddir pwythau i gau'r agoriad. Gelwir hyn yn weithdrefn 'agored'.

Mae'r llawdriniaeth yr edrychodd NICE arni yn ffordd o dynnu'r aren gan roddwr yr aren drwy ddefnyddio llawdriniaeth twll clo. Mae hyn yn golygu bod y llawfeddyg yn defnyddio offer cul arbennig ac yn gwneud y llawdriniaeth drwy doriadau bach a wneir yn abdomen rhoddwr yr aren.

Pa mor dda y mae'n gweithio

Yr hyn a ddywedodd yr astudiaethau

Dangosodd yr astudiaethau yr edrychodd NICE arnynt nad oedd unrhyw wahaniaethau o ran pa mor dda yr oedd yr aren a drawsblannwyd yn gweithio rhwng cleifion a oedd wedi cael y weithdrefn twll clo a'r rhai lle roedd y rhoddwyr wedi cael y weithdrefn agored. Ond nid oedd yn bosibl gweld a fyddai hyn yn wir dros gyfnod hir gan nad oedd yr astudiaethau yn rhoi unrhyw wybodaeth am hyn.

Dangosodd un o'r astudiaethau bod tua thraean o'r arenau a drawsblannwyd wedi cael eu gwrthod gan gyrff y cleifion yn ystod y mis ar ôl y trawsblaniad. Yr oedd hyn yn wir hefyd ar gyfer cleifion yr oedd eu rhoddwyr wedi cael y weithdrefn twll clo a'r cleifion yr oedd eu rhoddwyr wedi cael y llawdriniaeth agored.

Ar y cyfan, arhosodd y rhoddwyr a oedd wedi cael llawdriniaeth twll clo yn yr ysbyty am gyfnod byrrach na'r rhoddwyr a gafodd y llawdriniaeth agored, ac yr oeddynt yn gallu dychwelyd i'r gwaith yn gynharach.

Yr hyn a ddywedodd yr arbenigwyr

Nid oedd gan yr arbenigwyr unrhyw bryderon am ba mor dda yr oedd y weithdrefn newydd yn gweithio.

Risgiau a phroblemau posibl

Yr hyn a ddywedodd yr astudiaethau

Ymddengys fod risgiau'r weithdrefn newydd yn debyg i'r rhai ar gyfer y llawdriniaeth agored a hynny ar gyfer y rhoddwyr a chleifion y trawsblaniad (sef y cleifion a dderbyniodd aren). Cafodd hyd at 1 o bob 5 rhoddwr a gafodd y weithdrefn newydd broblemau yn ystod neu ar ôl y llawdriniaeth. Ni roddodd rhai o'r astudiaethau o'r weithdrefn agored unrhyw wybodaeth am yr hyn a ddigwyddodd i roddwyr. Ond roedd y wybodaeth a roddwyd yn dangos bod hyd at 1 o bob 3 rhoddwr wedi cael problemau yn ystod neu ar ôl y llawdriniaeth agored.

O ran cleifion y trawsblaniad, nid oedd yn ymddangos bod unrhyw wahaniaethau yn y problemau pa un a oedd y rhoddwr wedi cael y weithdrefn newydd neu'r llawdriniaeth agored. Ond eto, nid oedd rhai o'r astudiaethau yn nodi beth

ddigwyddodd i'r holl gleifion a gafodd y trawsblaniadau. Pan roddwyd gwybodaeth am broblemau a oedd yn effeithio ar y tiwb sy'n cysylltu'r aren â'r bledren, y nifer ar gyfer cymharu oedd:

- cafodd 3 i 10 o bob 100 o gleifion trawsblaniadau y math yma o broblem pan oedd y rhoddwr wedi cael y weithdrefn newydd
- cafodd 3 i 6 o bob 100 o gleifion trawsblaniadau y math yma o broblem pan oedd y rhoddwr wedi cael y llawdriniaeth agored.

Yr hyn a ddywedodd yr arbenigwyr

Dywedodd yr arbenigwyr mai'r prif broblemau tebygol gyda neffrectomi laparoscopig syml gan ddefnyddio rhoddwr byw oedd gwaedu a niwed i rannau eraill o'r corff ger lleoliad yr aren. Mewn rhai achosion, gallai problem gyda'r weithdrefn hon olygu y byddai llawfeddyg yn penderfynu y byddai'n well newid i'r llawdriniaeth agored hanner ffordd drwy'r driniaeth hon.

Beth y mae NICE wedi'i benderfynu?

Mae NICE wedi ystyried y dystiolaeth ar gyfer neffrectomi laparoscopig syml gan ddefnyddio rhoddwr byw. Mae wedi argymhell pan fydd meddygon yn ei ddefnyddio ar gyfer pobl sy'n rhoi aren dylent sicrhau:

- bod rhoddwr yr aren yn deall yr hyn y mae'r weithdrefn yn ei olygu ac yn cytuno (rhoi caniatâd) i gael y weithdrefn, ac
- y caiff canlyniadau'r weithdrefn eu monitro.

Beth y mae'r penderfyniad yn ei olygu i chi

Fel rhoddwr aren, efallai y cewch gynnig neffrectomi laparoscopig syml gan ddefnyddio rhoddwr byw. Mae NICE wedi ystyried y weithdrefn hon am ei bod yn gymharol newydd. Mae NICE wedi penderfynu bod y weithdrefn yn ddigon diogel ac yn gweithio yn ddigon da iddi gael ei defnyddio yn y GIG. Er hynny dylech ddeall manteision a risgiau neffrectomi laparoscopig syml gan ddefnyddio rhoddwr byw cyn i chi gytuno i'r weithdrefn. Dylai'r rhain gael eu trafod gyda chi. Efallai fod rhai o'r manteision a'r risgiau hyn wedi cael eu disgrifio uchod.

Gwybodaeth bellach

Mae gennych hawl i gael yr holl wybodaeth ac i gymryd rhan yn y penderfyniad a wneir am y driniaeth a gewch. Efallai y byddwch am drafod yr arweiniad hwn gyda'r meddygon a'r nyrsys sy'n gofalu amdanoch.

Gallwch ymweld â gwefan NICE (www.nice.org.uk) i gael gwybodaeth bellach am y Sefydliad Cenedlaethol dros Ragoriaeth Glinigol a'r Rhaglen Ymyriadau. Mae copi o'r arweiniad llawn ar neffrectomi laparoscopig syml gan ddefnyddio rhoddwr byw ar wefan NICE (www.nice.org.uk/IPG057guidance), neu gallwch archebu copi o'r wefan neu drwy ffonio Llinell Ymateb y GIG ar 0870 1555 455 a dyfynnu rhif cyfeirnod N0XXX. Mae'r dystiolaeth a ystyriodd NICE wrth ddatblygu'r arweiniad hwn hefyd ar gael o wefan NICE.

Os hoffech gael mwy o wybodaeth am glefyd yr arenau, mae Galw Iechyd Cymru yn fan cychwyn da, ffoniwch 0845 46 47, neu Galw Iechyd Cymru Ar-lein (www.nhsdirect.wales.nhs.uk).

Dyddiad: Mai 2004